

de eer toe het eerst den nieuwen weg te hebben ontsloten. Sinds men voor dit jaartal echter 1271 is gaan lezen moet de Florentijn Cimabue wel als de grondlegger van een eigen Italiaansche kunst worden beschouwd.

Guido's Madonna is natuurlijker in gelaatsuitdrukking dan degenen die voorafgingen, haar omtreklijn, hoewel nog vrij zwaar, is soepeler, gratieuzer, de oogen vooral zijn meer levenswaar geschilderd. Het kind heeft zich tot de Moeder gewend en ziet tot Haar op.

Een kleinere Madonna van dezen schilder bevindt zich in de Accademia. Ook hier nog eenige stijfheid, en vrij zware omtreklijnen maar toch iets meer gevoel, iets meer zachtheid. Merkwaardig zijn de groote gaten in de kroon die Maria draagt en waarin vroeger glasjuweelen hebben gezeten: een echt teeken van Oostersche prachtliefde dat wij nu smakeloos zouden vinden. Ook later echter komt het nog wel voor.

Deze werken kunnen ons nog niet een direct kunstgenot geven. Zij interesseeren ons echter daarom, wijl uit deze Italo-Byzantijnsche school een meester is voortgekomen die wel, zij 't misschien ook onbewust, schoonheid heeft gegeven. Dit is Duccio di Buoninsegna.

Hij is geboren waarschijnlijk omstreeks 1260 en van zijn leven weten we weinig, evenmin als van de dateering van zijn werken. Een der eerste van zijn hand moeten we in Florence zoeken. In 1285 werd hem n.l. een madonna besteld voor Santa Maria Novella en meer dan waarschijnlijk is het dat we voor deze madonna mogen houden degene die zich in de Capella Rucellai aldaar bevindt. De argumenten dergenen die dit werk aan Cimabue toekenden zijn meer en meer van twijfelachtige waarde gebleken en inderdaad heeft de Rucellai Madonna vele typisch-Sieneesche karaktertrekken. Er is een zekere zachte melancholie in het gelaat die we ook in andere werken van Duccio vinden.

De schilder toont zich hier wel nog een leerling der Byzantijnsche school maar men zou kunnen zeggen dat hij de Oostersche kunst heeft ver-Westerscht.

Wanneer we in de schemerige kapel voor dit schilderij staan, dat door een lamp wordt belicht, dan beschouwen we het met andere oogen dan Guido's werk. Hier begint ons aesthetisch gevoel mee te spreken, terwijl we dat oudere werk meer als een curieuze merkwaardigheid beschouwden.

Tegenover Guido's kunst bleven we koud, het is ons om zoo te zeggen vreemd, als behoort het tot een andere levenssfeer dan de onze. In Duccio's kunst herkennen we iets van onszelf. Zijn werk heeft ook een gevoelsinhoud, we zien graag naar dat mooie, zachte, ovale gelaat met de donkere oogen.

Nog meer typisch-Sieneesch zijn enkele kleinere werken van den schilder in de Accademia te Siena. Ik noem hier bijv. zijn Madonna met vier Heiligen, welke laatsten van een treffende levenswaarheid zijn.